

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2021 M. RUGSĖJO 8 D. NUTARIMO NR. 721 „DĖL
ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS
NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ
TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO ĮSTATYMĄ“ PAKĖITIMO“ PROJEKTO
(TAP NR. 21-1531(3); TAIS NR. 21-29459(5))**

2021-12-10 Nr. NV-3217

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM)

2. Projekto tikslas – patvirtinti Baudų už Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimus *skyrimo* tvarkos aprašą, siekiant nustatyti veiksmingą sankcijų skyrimo mechanizmą, atitinkantį ES direktyvos ir šio įstatymo nuostatas.

3. Dabartinė situacija:

- Projektas parengtas siekiant įgyvendinti 2021-06-17 priimtą (įsigaliojo nuo 2021-11-01) Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymą (toliau – NPPDĮ). Juo į nacionalinę teisę perkeliama ES direktyvos 2019/633/ES dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje nuostatos.
- NPPDĮ 21 str. 1 d. įtvirtinta, jog priežiūros institucijos skiriamos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios, o jų dydis priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, pažeidimo trukmės ir masto, atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių.
- NPPDĮ 21 str. 13 d. nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina baudų už šio įstatymo pažeidimus *skyrimo* tvarkos aprašą.
- įgyvendinant NPPDĮ nuostatas, Vyriausybė 2021-09-08 nutarimu Nr. 721 yra įgaliojusi ŽŪM patvirtinti Žemės ūkio ir maisto produktų priskyrimo prie greitai gendančių žemės ūkio ir maisto produktų tvarkos aprašą, Rekomendacinio pobūdžio greitai gendančių žemės ūkio ir maisto produktų sąrašą, Žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjų labai sunkios finansinės padėties nustatymo tvarkos aprašą.

4. Projekto esmė: siūloma patvirtinti Baudų už Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą, jame tik detalizuojant NPPDĮ nustatytas esmines nuostatas dėl baudų.

Pagrindiniai siūlomo teisinio reguliavimo elementai:

- už NPPDĮ 4 str. 1 ir 2 d. nurodytų draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų taikymą žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjui, baudos dydis apskaičiuojamas ir skiriamas vadovaujantis NPPDĮ 21 str. 2 d. nuostatomis. Apskaičiuojant skiriamos baudos dydį, atsakomybę, lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės vertinamos vienu metu, iš pradžių sudedant konkrečiu atveju aktualius sumažinimo ar padidinimo procentinius dydžius ir po to pritaikant gautą procentinį dydį bazinio baudos dydžio atžvilgiu. Apskaičiuojamas galutinis skiriamos baudos dydis apvalinamas iki dešimčių eurų į mažesnę pusę;
- už NPPDĮ 4 str. 4 ir 7 d. nurodytus draudžiamus nesąžiningus prekybos praktikos veiksmus pirkėjams skiriama bauda iki 0,7 proc. nuo jų metinių pardavimo pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne mažiau kaip 500 eurų;

- skiriant baudą pirmiausia apskaičiuojamas *pradinis baudos dydis*. Po to apskaičiuotas pradinis baudos dydis bus didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į *pažeidimo pobūdį* (įvertinant pirkėjo veiksmų agresyvumą lygį (tiekėjo atžvilgiu taikomą spaudimą, grasinimus ir kitas agresyvumą rodančias aplinkybes), intensyvumo lygį (tiekėjų interesus pažeidžiančių veiksmų aktyvumą, dažnumą ir kitas intensyvumą rodančias aplinkybes), tai, ar veiksmai buvo įgyvendinti, ir kitas pažeidimo pobūdžiui reikšmingas aplinkybes, kurių svarba ir įtaka priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo; *trukmę* (trumpas, vidutinis, ilgas); *mastą* (nedidelis, vidutinis, didelis);
- kiekvienas iš pažeidimą apibūdinančių kriterijų (pobūdis, trukmė, mastas) turi savo koeficientą, patenkantį į intervalą nuo 0,22 iki 1,78 (iš koeficientų sandaugos dauginamas pradinis baudos dydis). Galiausiai apskaičiuojant skiriamos baudos dydį, atsakomybę lengvinančios ir sukinančios aplinkybės vertinamos vienu metu, iš pradžių sudedant konkrečiu atveju aktualius sumažinimo ar padidinimo procentinius dydžius ir po to pritaikant gautą procentinį dydį bazinio baudos dydžio atžvilgiu. Skiriamos baudos dydis apvalinamas iki dešimčių eurų į mažesnę pusę.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- numatoma, kad būsimas teisinis reguliavimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai – produkcijos tiekėjams, nes efektyvus baudų taikymo mechanizmas turės atgrasomąjį poveikį pirkėjams, ketinantiems taikyti nesąžiningos prekybos praktiką tiekėjų atžvilgiu;
- pažymėtina, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- suderinta be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Konkurencijos taryba, Vidaus reikalų ministerija ir VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra;
- pirminiam Projektui Teisingumo ministerija ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė analogiškas pastabas, kad Projekte turėtų būti nustatyta baudų už NPPDĮ pažeidimus *skyrimo*, o ne baudų *dydžio apskaičiavimo* tvarka, kurią nustatyti Vyriausybei įstatymu nesuteikti įgaliojimai. Tokie aspektai kaip baudos skyrimo kriterijai, baudų apskaičiavimo principai ir taisyklės yra įstatyminio reguliavimo dalykai;
- atsižvelgiant į 2021-12-07 tarpinstituciniame pasitarime (Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupei ir Teisingumo ministerijai pakartotinai išreiškus šią ir kitas pastabas) priimtus sprendimus, 2021-12-09 ŽŪM organizavo tarpžinybinį pasitarimą (kuriame dalyvavo KT, VŠĮ KVIRPA, TM, EIM ir LRVK atstovai) nesutartiems klausimams aptarti;
- ŽŪM pakartotinai teikia patikslintą (suderintą darbo tvarka) Projektą kartu su Vyriausybės protokolinio sprendimo projektu, kuriuo įsipareigoja iki 2022-03-01 Vyriausybei pateikti NPPDĮ 21 str. pakeitimo projektą, nustatant, kad „Vyriausybė patvirtina baudų už šio įstatymo pažeidimus *apskaičiavimo* ir skyrimo tvarkos aprašą“, tokiu būdu išvengiant skirtingų minėtos nuostatos interpretacijų.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – tiesiogiai neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina patikslintą Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje) ir pritarti jam kartu su pridedamu protokolinio sprendimo projektu.

